

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Előfizetési ár:
Hegyedévre 3 korona 50 fillér. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Pollák-ház,
hová a kéziratok címezendők.

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

A kisipar támogatása.

Az ipar fellendítése érdekében valóban dicséretreméltó buzgalommal folyik a munka az országban. Hogy nálunk nem létező, vagy még nem tökéletes iparágakat meghonosítsunk, a kormány állami szubvenciót és hosszú időre terjedő adómentességet ad mindazoknak, kik a hiányzó iparágaknak az országba való bevezetését és néhány munkásnak megélhetését biztosítják.

Az iparfejlesztés munkájához azonban hozzájárulnak azok a városok is, melyek ingyen telket, ingyen téglát és ki tudja még mi mindent nem bocsátanak ingyen a vállalkozó gyárosok rendelkezésére.

Aki ebben a nemzeti önrzert ébredését nem látja, vagy nem következteti azt, hogy ez a nemzet végre tudatára jutott annak, hogy mulasztott s hogy ezt a mulasztást jóvá kell tennie, annak nincs érzéke a nemzeti aspirációk iránt és nem tudja felérni, hogy milyen nehéz feladat ipart teremteni egy országban, ahol ipar nincsen.

Mégis, ha végig nézünk a soron s látjuk, hogy közéletünk hány jelese küzd az iparfejlesztés érdekében s az eredmény ennek ellenére olyannyira csekély, önkéntelenül elfogja az embert a vágy, ennek okait után kutatni.

A mi kutatásaink eredménye a következő: Az iparfejlesztési akció csekély eredményének okát éppen az akció nagystíliségében találjuk fel. Az állam már tiz esztendővel ezelőtt, az új ipartörvény alkotása után támogatást nyújtott olyan pénzintézeteknek, melyeknél az alapítás céljául az ipar pártolása és fejlesztése szolgált. Magától értetődik, hogy ezek a nagyszabású pénzintézetek az iparpolitikát egészen más irányban üzték, mint a kormány a jelentékeny kedvezmények megadásakor hitte. Az érdekelt körökben most már tisztában vannak azzal, hogy a nagybankok útján ipart támogatni nem lehet.

És ez természetes is, hiszen a gründolás maga még nem iparpártolás és nem esünk túlzásba, ha állítjuk, hogy az utolsó évek sikertelen gründolásai többet ártottak a magyar iparnak, mint amennyit egyáltalán használhattak volna. Az iparfejlesztésnek csirája a kisiparos támogatásában rejlik. Ezt a talajt kell jól megművelni, ha azt akarjuk, hogy belőle életerős magyar ipar sarjadjozzék. Az iparpártolás céljaira óriási kedvezményekkel

ellátott nagy pénzintézetek a kisiparosoknak teljesen hozzáférhetetlenek. És így, míg a kormány az ilyen nagy pénzintézeteknek nyújtott kedvezményekkel az iparnak vél szolgálatot tenni, tulajdonképpen ártalmára van annak, mert a nagyiparnak a nagybankok által való különös támogatása kettősen sújtja a kisipart, mely ezen kedvezményekből részét ki nem veheti.

Ami ezután következik, az tudvalevő. A kisiparos, miután belátja, hogy ily viszonyok közt önállóan megélni nem tud, szolgálatba szegődik a gyárakba s a nehezebb viszonyok bekövetkezésekor szaporítja a munkanélküliek számát.

Az újságok tehát telve vannak felsorolásával az iparnak egyre-másra nyújtott kedvezményekkel, az agráriusok már kezdik is sokalni ezt a folytonos támogatást és ime, leszálva az életbe azt látjuk, hogy az önálló iparosság egyre pusztul.

A főök kétségtelenül a viszonyokban rejlik. A pangás általános, de mégis csak különös, hogy míg az erőik pazarlása egyre tart, abból a kisipar rész nem nyer.

Ime, a kisipar sorsát nem lehet a zöld asztalnál intézni. Tessék körébe vegyülni az iparosságnak, annak egyes bajait kitudni és ha lehet, gyógyítani.

A számos bajok közt kiemeljük például a kaució kérdését. Az iparos magánosoktól ma alig nyer munkát. Az állami és városi munkálatok elvállalására pedig kaució kell. Ily viszonyok közt hiába írják ki a pályázathoz hogy csak kisiparos vehet abban részt, olyan kisiparos bizony kevés akad, kinek kauciója és forgalmi tőkéje is van.

Nem lehetne-e ezen a téren a kisiparosokat támogatni, — akként például, hogy a kormány utasítaná a postatakarékpénztárt, hogy a szokásos kamatláb mellett betéteket adjon az olyan pénzintézeteknek, melyeknek nem derogál a kisiparos kisebb dolgaival bibelődni. Az ilyen állami betétellenében akárhány jóvaló pénzintézet akadna, melyek elvállalnák akár az ilyen kaucióknak az iparos helyett való letetését. Kellő restrinálás mellett az állam károsodása ki volna zárva s a kisiparos helyzete a valóságban meg volna könnyítve.

B.

Munkátlanság és vállalkozás. A magyar társadalom nem igen fog megmenekülni attól a kellemetlen feladattól, hogy mélyben beletekintsen a munkanélküli maradtak helyzetébe, elemezze a társadalmi nyomor

okait és igyekezzék eltönni forrásait. Nem kicsinyeljük, hogy a kormány a gyáraknak munkát biztosít, de tudjuk, hogy ez még akkor sem elég, ha a társadalom fölébredt lelküsimeretére számítunk is. A segélyosztás jó a baj pillanatnyi enyhítésére, de nem arra, hogy azt gyökeresen orvosolja.

Hajdan a nyomorúság részben egyéni botlások, részben múló csapások, szárazság, rossz termés vagy ilyes okból esedt. Az ipar és hitelgazdálkodás terjedése óta azonban a régi okokhoz újak — s ezek közt a koronként bekövetkező depresszió — járultak. Mily nagy lehet e depresszió, mutatják azok az adatok, melyek az egyes iparágakban elfoglalt munkásokra vonatkoznak s amelyekből megértjük, hogy p. a hidépítő munkásoknak alig egy tizede talál alkalmazást, mi mellett a munkabérek is tetemesen csökkentek.

Ha iparunk nem lenne egyetlen városban koncentrálvá, ha más foglalkozási ágak nem lennének szintén túltömvve, akkor nem lenne ilyen nagyarányú a baj. A munkátlanul maradtak könnyebben térhetnének át másfél és magát a nyomorúságot sem éreznék annyira falun vagy kisebb városban, hol a vagyoni viszonyok nem térnek el annyira egymástól. Mindamellet még akkor is igaz maradna az, hogy ha e bajon alaposan segíteni akarunk, új kereseti forrásokat kell nyitni a népnek, különben szaporodni fognak a kivándorlók s alkalmasint a munkanélküli maradtak is.

Mit lehetne e tekintetben az ipar terén tenni, arról most nem beszélünk, de rá akarjuk irányozni olvasóink figyelmét arra, hogy éppen azokban a megyékben, ahonnan erős a kivándorlás, mondhatni egyetlen rendszabálylyal más irányt lehetne adni a fejlődésnek.

Hazánk sok tekintetben ma is sokkal gazdagabb, mint hinnők s habár tudós professzorok az Alföld kimerülését hirdetik, magában hegyi legelőiben szinte kiszámíthatatlan és alig, vagy éppen kinem használatlan kincs fekszik. Okosan kézbevéve, a hegyek erdői és legelői ezeknek adhatnának kenyeret és milliókkal növelhetnék a nemzeti vagyont. A tragikus véget ért E g a n Ede rutին kormánybiztos egy felolvasásban rámutatott erre és fölhozta, hogy Csik-, Máramaros-, Hunyad-, Krassó-, Háromszék-, Beszterce-, Udvarhely-, Szeben, és Trencsénnek, tehát 9 megyének mezőgazdaságilag használt területe 8 és fél millió hold, ellenben Svajcéc csak 5 millió. A 9 megye takarmánytermelő területe épp úgy 26 millió hold, mint Svajcéc. A havasi legelők kiterjedését a hegyi jellegű magyar megyékben 1 és fél millió holdra lehet tenni. Ebből az állattenyésztés és a vele összekötött mellékiparágak segítségével szinte számlálhatatlan milliókat lehetne kite-

remteni épp úgy, mint azt Svájce élmeles népe teszi.

Tegyük figyelembe, hogy csak finomabb sajtokért ma is milliókat adunk ki évente. Még Bosznia is megadótat bennünket ezen a címen. A kicsi Svájcnak pedig évente körülbelül annyit fizetünk, mint amennyit egész kivételünk ér. Ezen pedig lehetne és kellene is segíteni.

Némi vállalkozó kedv mellett meg lehetne csinálni azokat a szövetezeteket, melyek a helyi legelők okszerű kihasználását, a síkföldi megerősítés legelői létesítését, valamint a sajtkészítést nyereséggel tudnák folytatni. A korábbi felsülést ma, mikor jobban ismerjük a szövetezés fortélyait is, ki lehetne köszöri. A bankokban, pénzügyintézetekben heverő milliók egytizede elég lenne ahhoz, hogy e téren új kor viradjon ránk.

E milliók urainak és kezelőinek lelkiismerete kell, hogy megmozduljon és érezzék, hogy kötelességük már valamit tenni. Az igazán nem járja, hogy elmulasszuk felhasználni az emelkedés kezünkben levő eszközöket. Sem az angolok, sem az amerikaiak, de még a németek sem jutottak el oda bizonyos kockázat és erőfeszítés nélkül, ahol ma vannak. Ez az emelkedés egyik feltétele. Tegyük azonban hozzá azt, hogy a fenforgó esetben, okos körültekintéssel a kockázat jóformán semmire csökken.

A vidék kereseti viszonyait javítva, oda költjük a népet a szülőföldjéhez, mérsékeljük a proletárok ösztörlődését a városokban. Javítjuk a nemzeti vagyonmérleget és gátat vehetünk a kivándorlásnak is. Ezek közül, ha van bennünk hazafélség — egy is elég, hogy bennünket munkára serkentsen.

Ami meglepő, bámulatraméltó és csodálatos.

Korunknak a tudomány alapján való fejlődöttsége előtt ma már csodaszamba menő dolgok nem igen léteznek, mert minden olyan dolgot és eseményt, ami az embert az első pillanatra megkapja, figyelmét, gondolatát, intelligenciáját leköti: a tudomány kibontja abból a körből, amely azt látszólag a csodálatosságnak az emberi elme tehetőségét kitmerítő homályába takarja. Vannak azonban az életben olyan tények, amelyek tulajdonképeni eredete a tudomány embereit is tehetetlenné teszi, mert véges elméjük nem bírja megadni a kellő, az elfogadható magyarázatot arra, hogy mi az a bámulatra méltó erő, mi az az ok, ami azokat megalkotta, létrehozta. Találgatják, s némelyiknek véleményét, nézetét az első pillanatra el is lehetne fogadni, — ha annak elfogadhatóságát a későbbi mélyrehatóbb gondolkodásból merített egyéni meggyőződés meg nem semmisítené.

Ameddig járhatunk, ameddig csak látó képességünk terjed, mindentől a naeay alkotó erőnek emberi elme által soha ki nem fűkészhető, végtelen bölcsességgel összehozott művét tapasztalhatjuk. Nincs az a parányi porszem, a melynek latasa azt az alkotó varázshatalmat ne idézné lelkeszincünk elé, a mely a természet titkainak örökidőktől — örökidőkig az eredet — s a pusztulás rejtélyes homályára ne emlékeztetne.

A emberi lélek tehetőségeinek egyik alapja az ismeret, amely érzékiséget és értelmet feltételez s ezen szenvedő fogékonyság és önmunkasság nélkül a kivülnök létező tárgyak s a belvilág tüneményeinek ismerete lehetetlen. S a léleknek ezen és ezekből folyó egyéb tehetőségei okozzák, hogy az emberi elme folyton kutat és nyomoz a nagy mindenség eredeténél s az annak körében létrejött dolgoknak, láthatatlan kezek cselekedeteinek megismerhetésén. S ha fordulnak elő az életben olyan, az emberiség előtt eddig ismeretlen dolgok, amelyek látása bennünket bámulatba ejt, lehet ugyan

találgatni létrejöttük mikéntjét, de teljesen meggyőző és elfogadható indokokat nem tud a tudomány felhozni a mellett, hogy az emberi elme ne keresné, ne fűrkészné még továbbra is a csodálatos hatalomnak azt az erejét, a mely lelkivilágát bámulata tárgyáról kelőképen meggyőzhetné. Szóval, a tudomány a láthatatlan tényezők ilyen cselekményeivel szemben tétetetlen, mert csak találgatásokon, véleményeken és nézeteken alapszik látszólag a helyes megoldás. Ezek a találgatások, vélemények és nézetek pedig igen eltérők a tudósok nyilatkozataiban, s így a kételey ezek által nincsen eloszlatva, hanem még inkább fokozottabbá valik.

Eme állításom beigazolására itt van előtűnk Szentesen is egy csodálatos példa.

Lakik Szentesen, az I. tizedben egy szűcsiparos. Neve B u s a Janos. Ennek neje, aki egyébként elég értelmes és okos nő, de iskolai képzettségénél fogva az általa előállított dolgok kivételére teljesen képtelen, rövid pár hónap alatt, naponként csak egy két órát számítva, — mert haziteendőit is el kellett végeznie mindennap, — körülbelül 120—150 darab, asztalpap mekoraságú papírokra banulatraméltó, meglepő rajzokat állított elő. Vannak e rajzok között növények, virágok és állatok, ezek között négy lábú patások, madarak és halak.

De úgy a növények, mint az állatok teljesen ismeretlenek. Mindezeket, amint mondja, egy szellemnek, és pedig, amint minden egyes rajzra rá is jegyezte: Rafael főangyal szelleme suggerációjának hatalma alatt rajzolta.

Nagyon sok, előkelő társadalmi állású egyén meglekintette már e rajzokat, de mindegyiknél meglepetést és bámulatot keltektek azok.

En is meglekintettem s bámulatomnak és csodálkozásomnak hatása alatt határoztam el magamat arra, hogy azokról e lapban is megfogok emlékezni. Teszem ezt pedig azért, hogy azoknak a figyelmét felhívjam e rajzokra, akik még nem láttak: hogy tekintsék meg, mert még ilyeneket nem láttak eddig s talán nem is fognak látni soha. B u s a Janosné asszony pedig barkinek — aki nem a gúnyolódás lepiébe burkolva jelenik meg nála, — nagyon szívesen megmutogtja azokat.

Visszatérve a bámulat tárgyaihoz, azokról nem lehet egyebet mondani, mint azt, hogy valóban csodálatosak. Csodálatosak pedig nemcsak azért, mert olyan egyén rajzolta meg, aki életében soha senkitől rajzolni nem tanult s rajzolni ösztönözni törekvése nem is volt soha, — fogya olyan egyén, aki szellemi tehetőségénél fogva primitív dolog lerajzolására sem volna képes — hanem és főképen azért, mert e rajzok, ha országszerte híressé vált mester készítette volna is: akkor is a legnagyobb mértékben meglepnék a szemlélőt, mert ilyen rajzok még eddig nem léteztek.

Tekintsük meg akár a növényi, akár az állati alakokat, nem hiszem, hogy volna olyan természettudós, aki ilyenek létezéséről tudhatna. — Ezek túlvilági növények és állatok!

Mindenesetre a szemlélőt legelőször a kételey fogja el, hogy a rajzok B u s a né művei volnának. — Amde előkelő társadalmi állású egyének, akiknek szavahihetőségében egy pillanatig sem lehet és szabad kételeykedni, láttak öt órákig rajzolni, s így e kételey megsemmisül.

A legcsodálatosabb e rajzok elkészítésénél a gyorsaság, mely azokat létrehozta. Az összes képek alig pár hónap alatt, naponként csak egy két órát használva fel, — készültek. — Mert meglekintette már azokat ismeret nevű festőművész, rajzoló és mérnök is, akik egyértelműleg úgy nyilatkoztak, hogy van e rajzok között nagyon sok olyan, a melyek mindegyikének elkészítéséhez — de csak a lemasolást érve ez alatt, és nem magát a kompozíciót, — hetek, sőt hónapok igényeltetnének és akkor sem volnának úgy elkészíthetők, hogy a munkánál törlést, radrozást ne vennének igénybe. Pedig e rajzok egyikén sincsen egy parányi radrozás sem. Tökéletesen, a legbiztosabb kézzel vannak elkészítve. Hat még a színek bámulatos izléssel összeválogatott vegyületeikhez mit szól-

jak? S mit a szimmetriához, a mely egyik meglepő sajátága e rajzoknak?

Nem szólhatok ezekhez semmit; azokat meglekintették, tanulmány- és vélemény tárgyává tették már ahhoz értő, azok megbízalashoz szakértelemmel bíró egyének, akik bámulatukat fejezték ki a látottak felett. A laikus pedig valóban nem tchet egyebet, mint bámulni és csodálkozni.

Gondolkozóba esünk a látottak felett. Eszünkbe jut egy tan, amelyet spiritizmusnak neveznek. Ennek a tannak elmélete meg tudja adni az ilyen csodaszamba menő dolgok kellő magyarázatát. Csak hogy még a spiritizmus elméletén alapuló igazságok cseccsemőkorukat élék: azokat az emberek mosolyolják, sőt gúnyolják olvassák, hideg közönnyel fogadják, és alokoskodásoknak bizonyuló magyarázatokkal igyekeznek elferdíteni e tan legerősebb fundamentumát képező azt az elvet: hogy aki Isten létezésében szíve és lelke teljes mélyéből feltétlenül hisz: annak nem lehet kételeykedni az ilyen csodálatosképen feltűnő dolgoknak isteni akaraton nyugvó megnyilatkozásain sem, mert Isten akarata minden létrehozhat. S ha azt kételegbe vonjuk, akkor miért nem vonjuk kételegbe azt is, hogy élünk, mozgunk, gondolkozunk, látunk, járunk, táplálkozunk, munkálkodunk, és hogy egyszer meghalunk!

A minthogy az Isten végtelen bölcsességgel párosult szeretettel megteremtette a nagy világegyetemet foglalt mindenséget, nagy végtelenséget, s annak kezdeté és vége iránt a gyarló emberi tudomány nem bír megnyilatkozni: épen úgy nem lehet találgatások nyomán reástitni a látottakra, hogy azok az illető egyének talán hysztérikus betegségből kifolyó tüneményei lehetnek csak.

Ha ez betegség, akkor — mert hysztérikus beteg elég van, — miért nem nyilván hasonló csodaszzerű tünemény más ilyen betegségeknél is?

A hysztérikus betegségek vége: téboly szokott lenni.

De ki mondhatja el az ilyen médi-umokról, hogy akar testileg, akár lelkileg beteg volnának?

Itt csak találgatni lehet, de határozottan állítani nem. Ha pedig állítani lehet, akkor bizonyítani is kell tudni; de vajon ki tud bizonyítani? — Senki.

Ez az isteni akaratérő megnyilatkozása azért, hogy tölle ne távozunk el s az ő hatalmasságában, mindenhatóságában bizzunk és higgyünk.

Ezreke a csodálatra méltó dolgokra az én szerény véleményem ez volna. És hogy ezek a rajzok megérdemelnek az idők viszonagságaitól való megmentést az által, hogy azok valamely múzeumban üveg alatti tartályban őriztessenek: ezt a kívánalmat támogathatja mindenki, aki azokat látta, vagy látni fogja.

Vörös László.

Ujdonságok

Szentes, 1901. november 7.

— **Harc a vörheny ellen.** A járványosan pusztító, gyermekgyilkos vörheny ellen az egészségügyi hatóság a legnagyobb körültekintéssel vette fel a harcot, hogy ezt a veszedelmet mielőbb lebirja. Lapunk előző számban már közreadtuk L a k o s Imre dr. polgármesternek a lakossághoz intézett felhívását, melyben a vörhenyvel szemben követendő óvintézkedésekre figyelmet mindenkit. Most a polgármester egy nyomtatott útmutatást fog hazról házra kiosztatni, mely kioktat mindenkit arra, mi a kötelessége a fertőző betegségek ellen való védekezésnél a közegészségügy érdekében. Jó lesz ezt az útmutatást megszívlnie a közönségnek és megfogadni a benne foglalt jó tanácsokat. A járványorvosok és biztosok már hétfőn megkezdtek működésüket. Az első tizedben a tendők ellátására Eisler S o m a dr., a második tizedben P o l a c s e k József dr., a har-

madikban **Lóvy Zsigmond dr.** és a negyedikben **Török Vilmos dr.** vállalkozott, akik lelkiismeretesen teljesítik kötelességüket. De ez magában nem sokat ér, ha a lakosság maga nem támogatja munkájukat és tilalom ellenére is olyan gyermekoportosulásokat csinál, amilyen vasárnap is volt.

— **Felfüggesztett községi jegyző.** Horgosról kinos ügy hire érkezik hozzánk. A hír szerint, **Herglőz István dr.** dorosmai főszolgabíró — a szegedi járásbírósgáj feljelentése folytán — **Dorner Béla** horgosi jegyzőt, **Ma y Andor** írnokot és az egyik esküdtest állásuktól felfüggesztette és a jegyzői allásra ideiglenesen **Molnár István** sándorfalvi jegyzőt helyettesítette. A hír feltűnést keltett Horgoson és most szélteben beszélik a községben, hogy **Dorner** nyolc napon belül beadja a lemondását. **Dorner** — értesülésünk szerint — már régebben hangy a hivatalában és azért fölöttes hatósága annál szigorúbban fogadta azt a följelentést, melyet ellene a szegedi járásbírósgáj tett. E följelentés szerint **Dorner** jegyző a járásbírósgájtól küldött kereseten feltüntetett dátumot törülte és 10 nap mulva iktatta be. Ez a kereset pedig éppen a jegyző egy adósságára vonatkozott. **Herglőz** főszolgabíró személyesen adta át a hivatalt **Molnár** jegyzőnek, aki **Dorner** t a vizsgálat befejezéséig helyettesíteni fogja.

— **Hitközségi képviselőválasztás.** A zsidó hitközség nagygyűlése, melyen a presbitériumot választották újból 3 évre, f. hó 3-án délután volt és ezúttal városzerte azért keltett nagyobb érdeklődést, mert egyesek a **Molnár** párti politikai korteskérdést az aikalommal bele akarták vinni a hitközség beléletébe is. Ezeknek az okvetetlenkedőknek kemény lecke ez a választás, melynek eredménye az, hogy nagy kisebbségben maradtak és megannyian kibuktak. A nagygyűlésen képviselőkké választottak: **Bánfalvi Lajos**, **Berger Soma**, **Csillag Ármin**, **Czukermann Soma dr.**, **Czukur Emil**, **Deutsch Mór**, **Eisler Lajos**, **Flesch Lipót**, **Fränkl Albert**, **Fränkl Henrik**, **Gönczi Ede**, **Hahn Izidor**, **Hoffmann Jakob**, **Kultsár Sámuel**, **Kurcz Márton**, **László Vilmos dr.**, **Ecséri Lajos dr.**, **ifj. Lóvy Lipót**, **Lóvy Zsigmond dr.**, **Lusztig Antal**, **Neufeld Herman**, **Pollák Sándor dr.**, **Polacsek Albert dr.**, **Purjesz János dr.**, **Purjesz Henrik**, **Pfáger Vilmos**, **Reis Samu dr.**, **Spitzer Adolf**, **Schwarz Albert** és **Wellisch Vilmos**.

— **Teaestély.** Mint már lapunk előző számában megirtuk, a szentesi jótékony nőegylet vigalmi bizottsága elhatározta, hogy a mult év télén olyan jól bevált és fesztelenségükről ismeretes teaestélyek tartását az idén is rendszerezti és lehetőleg minden három héten tart egy ily estélyt a kaszinóban. Az első teaestély f. hó 9-én, szombaton este lesz és azon vendégül a nőegylet rendezése nem csupán az egyleti tagokat, de azok ismerőseit is szívesen látja. Az estély 8 órákor kezdődik és belépődij személyenként 1 korona.

— **Családi dráma Tápén.** Tápé községben megrendítő eset történt a napokban, melyről a következők hirt kaptuk:

Kószó János tapéi gazda nagytermesztő ember. Jómódban, de békétlenségben élt a csaladjával. A felesége: **Szabó Klára** j asszony volt és nem is ő, hanem az első házasságából származott legényfia volt a zenebona oka. **Kószó** ha hazajött és az

asztalnál látta mostohafiát, felforr a vére. Jőzött se tudott enni, ha rátekinett.

A napokban egy este éhen tért haza a gazda. Szó nélkül vacsorázott, de a'ig késolt a borba, kiőrt belőle a gyűlöle: mostoha fia iránt és rákiáltott:

— Mondtam, hogy pusztulj a szemem elöl.

A fiú egy darabig hallgatott. De **Kószó** a minél többet ivott, annal durvább lett, úgy hogy mostoha fiának is fogyni kezdett a türelme.

— Végte is — szolt a fiú — nem a kendében, hanem az anyám házában lakom.

Kószó János erre vad ordítással rohant a fiura és agyba löbe verte.

— Kószóné, a fiú anyja, tördelte a kezét.

— Miért bántja kend a szülöttemet? Azért, hogy é?

Kószó csaknem ördjengeni kezdett, mikor újból tapasztalta, hogy a felesége jobban szereti az első házasságából született fiút, mint őtet. Kést rántott elő és avval akarta leszúrni a fiút. A kétségbeesett anya erre a saját testével védte meg gyermekét. Odaállt a férje és a fia közé. A felbőszült ember, aki már fölemelte a karját, lecsapott a késsel és a szúrás nem a mostoha fiút, hanem a tulajdon feleségét, a fiú édesanyját érte. **Kószóné** is sikoltva rogyott össze. A kés mélyen befürödött az oldalába és sebesülése életveszélyes. Az esetről azonnal jelentést tettek a csendőrségnek, mely **Kószót**, akiről tudják, hogy régtől gyűlöli mostohafiát — letartóztatta.

— **Ménlő-vizsgálat.** A tenyésztési célra nevelt ménlovak hivatalos vizsgálása tegnap volt Szentesen, **Csúcs Antal** elnöklése mellett és a dorosmai mentelep parancsnoka: **Kölbér** szádósa s hatóságai allatorvosok részvételével. Összesen 12 mént vezettek elő gazdaiuk és az elővezetett anyag arra az örvendetes tényre vall, hogy az utóbbi időben mégis vett nálunk némi lendületet a lótenyésztés, mert a 12 közül 7 került köztenyésztésre alkalmas mén. A köztenyésztésre így alkalmasoknak talált ménok tulajdonosai: **Szegi Ignác**, **Szürszabó Nagy Sándor**, **Váczi Sándor**, **Téli János**, **Rúzs Molnár Ferenc**, **Dónáth Imre**, és **Kátaipál János**.

— **Gálfy Sándor** újabb elítéltetése. A szegedi büntető törvényszék vádlottjainak padjára f. hó 4-én ismét visszakerült **Gálfy Sándor**, akinek büntényítő ügyei sorozata hasonlatos a bibliai olajos korsóhoz: kifogyhatatlan. Ezúttal is rágalmazás miatt állt Gálfy a bírák előtt. **Gaal Sándor** járásbíró és **Bolyó Kálmán** közjegyzőt rágalmazta meg a **Csongrád megyei Ellenzékben**, miért is a törvényszék, melynek tagjai e tárgyalásnál: **Pókai Elek** elnök, **Hévessy Kálmán** meg **Ivánkovics Arpád dr.** voltak — nyolc havi börtönrre ítélte.

— **Gyilkosság Csanyon.** Csany községből egy büntény hírt küldték a szegedi kir. ügyészhöz. Csany és Tömörkényi közt ugyanis f. hó 4-én virádroa, a mező tarlojan halva találtak **Magony József** tömörkényi lakost. A vizsgálat csakhamar tisztába jött vele, hogy **Magony** nem természetes úton mult ki. Kezén és fején mély szúrások, teste több részén pedig olyan utékek voltak, miket csak valami súlyos tárggyal mérhettek rá. Mellette hevert a pénzreszénye szét-szaggatva, őrsen. **Magony** t vasárnap este még látták a tömörkényi nagykorosmában. Mikor kifizette az általa fogyasztott italt, még csak néhány krajcar maradt nála. A korosmában még egy zúldott alak nézett sötéten az üres falakra. Minden jel szerint azért a néhány krajcarért kellett **Magony** n a k elpusztulni. Nem is sejtik, miként került a meggyilkolt a mezőre, ahol gyakon-

verték, összeszúrkláltak. Mikor távozott, még jökdévedlen szolt rá a korosmározott: „Elég volt a vasárnapi diskurálásból. Sietek haza, mert megzd az asszony.” De **Magony** n é nem látta többé az urat. Csak hétfőn reggel hallott róla, mikor a holt hírével riasztották fel. A szerencsétlen asszony nem is sejti, ki gyilkolhatta meg az urat, akivel hét hold földcsékjüknek a jövedelméből békeségben maguk közt és békében a község minden lakosaval éltek.

— **Kántorpróba.** Egy emberöltőben egyszer ha előfordul az olyan népes egyház kebelében is, amilyen a református egyház, hogy kántorválasztás alkalmatosságából az ország minden részéből 15—20 kántor gyülekeztek össze, próbaéneklésre a templomba. Ilyen alkalmatosság van pedig az idő szerint Szentesen. A református egyház ma tölti be, választás útján, a **Föld József** halálával megüresedett egyik kántori állást, melynek elnyerésért vagy húsz kántor lépett versenyre. A versenyzők közül azonban 6 — vagy 7 visszalépett és így a tegnapi kántorpróban, mely nagy érdeklődő közönséget vonzott a református templomba, csak tizenhárom vettek részt, köztük nem egy-kettő, akit igazai élvezettel hallgatott a közönség mint kitűnő organistát és széphangú énekest. A versenyző kántorokat az egyház tegnap a kaszinóban megvendégelte; ma pedig a presbitérium kántorválasztásra gyűl össze, hogy a sok közül egyet ill ragasszon magának, az egyház kántorául.

— **Súlyos baleset.** A f. hó 3-án, az esti szürkületben egy fékét vesztett fogat vagtatórútt szilajon végig a Kossuth utcán, ki a vasútállomás felé. A fogat ifj. **Soldos Ferenc** gyártulajdonosé volt, aki maga is a kocsin ült, melyet a lovak elragadták. A kocsis — mint mondják — kissé ittas fővel, nem volt képes megfékezni a nekiszállajt lovakat, melyek a kocsit a Fekete kovacs házána levő fordulónál már felborították, úgy, hogy a fentülő **Soldos Ferenc** a kemény kövezetre vágódott ki, miközben súlyos zúdásokat szenvedett arcan, kezén és forgócsontján. A kocsis szintén lebukott a kövezetre és értesülésünk szerint életveszélyesen megsérült. A baleset másik sebesültje: ifj. **Soldos Ferenc** állapota szintén elég súlyos ugyan, azonban tegnap már mégis jobban volt annyira, hogy legalább mozdulni tudott.

— **A Tisza-köröszugi ármentesítő társulat** majdnem az egész Tisza zugot magában foglaló 15.000 holdnyi területen az ármentesítés után egyetlenegy községben sem emelték a pótadót, egyedül és kizárólag csak a Csongrád község területéhez tartozó mami rét és nagyrét adója lett mintegy 4000 koronával felemelve. Ez a sérelmes intézkedés ellen Csongrád község képviselőtestülete minden elképzelhető jogorvoslat teljesen kimerített. Dacára ennek reménytelen volt Csongrád igaza, mikor azt **Ujhelyi Nándor** vette a kezébe és a Tiszavölgyi társulat titkárának, **Fekete Márton** királyi tanácsosnak figyelmét felhívta a csongrádiak e nagy sérelmére és megnyerte a község ügyének, minek következtében aztán a Tiszavölgyi társulat emelte fel hatalmas szavat Csongrád érdekében a pénzügyminiszternél és kivitte, hogy a földadó leszállítás érdekében a mami rét és a nagyrét újra kataszterileg osztályoztassék. Vármegyénk egyik kimagasló vezéralakja, **Fekete Márton** régen országosan ismeri tette már a nevét, tehetségét elismeri az egész ország, — de bizonynyal jólesik neki azért, hogy a csongrádiak hálasak iránta azért, mert ügyüket diadalra juttatta. De elismerés illeti ebben **Ujhelyi Nándor** kir. tanácsos is, akit a csongrádiak — mint régekte — most is örömmel látnának vezetőszerpben közügyeik intézésénél, melyekben az ő bölcs tanácsai bizony aranyat érnek.

— Feloldott sertszárlat. Hm Vásárhely város határa — az ott mutatkozó serts betegségek folytán hatósági zárlat volt. A veszedelem most már megszűnt és — mint előjárásgunkat is hivatalosan értesítik — az ottani hatóság most a zárlatot feloldotta.

Irodalom.

A „Vasárnapi Ujság” november 3-iki száma 25 képpel s a következő tartalommal jelent meg: »Gróf Apponyi Albert» Marcali Henrikől (arc képpel és kézirati hasonmással) — »Apponyi elnöksége» — Költmények: »Nyílt sír előtt» Dalmady Gyózdóltól; »A segesvári csatátéren» Szalay Karolytól; »Hosszú út» Dömötör Páltól. — Regénytár: »Az új hajtasok» Regény. Irta: Gyarmathy Zsigáné (Goró Lajos rajzaival). — »A jövő világból». Fantasztikus regény. Irta Selenszky N, orosz eredetiből fordította Ambrozovics Dezső (képekkel). — »A menház» Életkép. Irta: Szívós Béla. — »Nevezetes sírok és temetkező helyek» (képekkel). — »A temetőben» (Goró Lajos rajzaival). — »A héjásfalvi honvédelmek» (képpel). — »Petőfi ereklyék» gyűjti és közli Kéry Gyula. — »Vörösmarty Béla» a kuria másodelnöke» (arc képpel). — »Gróf Széchenyi Pál» (arc képpel). — »Az országyűlés megnyitása» (képekkel Goró Lajos rajza és fénykép után. — Irodalom és művészet, Közintézetek és Egyetek, Szakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendszeres heti rovatok.

A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedre négy kor., »Politikai Ujdonságok»-kal és »Világkronika»-val együtt hat kor. Megrendelhető a Franklin Társulat kiadóhivatalánál (Budapest VI. ker. Egyetem-útca 4. sz.) Ugyanígy megrendelhető a »Képes Néplap» legolcsóbb újság a magyar népi számára, félve 2 kor. 80.

Nyiltér.

Laptalajános és főszerkesztő: Dr. MÁTEFFY FERENCZ. Feloldó szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS. Társzerkesztő: MÁTEFFY LÁSZLÓ.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányú gyógyszer, mely az elvesztett erőt visszaadja. Mindazon, akik érte irnak, ingyen kapnak egy próbacsomagot, egy 100 oldal vastag könyvvel együtt, postaszállítmányként, jól becsomagolva. A legrészletesebb csomaggyűjtemény ez, mely már ezeket megmentett, akik ifjúkori kieséspontások folytán erőiket veszítették vagy ezenkoros betegségeket szerettek. Ez okból előhozta az intézet, mindenkinek — a kikéri — egy csomaggyógyszert magyarázó könyvecskével díjazatlanul küldeni. E házi szerződés gyógyítható a baj és mindenki akik ifjúkori kieséspontások folytán nem bíjokban, szellem-gyengeségben vagy chronicus betegségben szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ez a gyógyszer közvetlenül a szervekre hat, melyek erősítésre szorulnak és csúdsá eredménytel győjti meg az évek óta állandóan betegeket is. Öreges és ifjak irhatnak, az alant jelzett címen a »State Medical Institute»-nak, honnan a próbacsomagot elnöknek azonnal megküldik. Az intézet első sorban azért akarja megmenteni, akik győgyszerreltették székelt otthonukat el nem hagyhatják. A próbacsomag is megmutatja, milyen könnyen lehet e borzalmas betegségekből otthon is gyógyulni. Az intézet nem tesz kivételt, Mindeki, bárholon magyarul is írhat a gyógyszerért, amire a legújabb dískréde mellett díjazatlanul elküldik neki a próbacsomagot a magyarázó könyvvel együtt. Irion tehát — a kinek kell — mindenképp azonnal. A küldemény olyan szépen van csomagolva, hogy senki se tudja meg a tartalmát. A levelet így kell megcímezni: State Medical Institute, 6901. Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika. És minden levél portamentesen küldendő. 8-7

1790/1901. végrh. szám.

Árverési hirdmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a budapesti VIII-X. kir. járásbíróság 1900. évi V. VII. 2410/4. számú végzése következtében Dr. Ehrenfeld Adolf ügyvéd által képviselt ROTTMAN ILONA javára PETHŐ János ellen 1600 kor. s jár. ereig 1900. évi október hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás úján lefoglalt és 1792 koronára becsült következő ingóságok u. m. házi bútorkor. s más tárgyak nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a szentesi kir. járásbíróság 1901. évi V. 938/7. számú végzése folytán 1600 kor. tőkekövetelés, ennek a végzésben jelzett napjától járó 5 százalék kamatai 1/2. százalék váltóidő és eddig összesen 62 kor. 26 fill.-ben bíróság már megállapított

költségek erejéig Szentesen, nagyonomás 20/a sz. a. végrehajtást szenvedett lakásán leendő eszközésére 1901 évi november hó 9. napjának d. e. 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. 108 § értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsaron áron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságok mások is le és felülfoglaltak s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Ismeretlen tartózkodású Pethő János részére ügygondnoknak Rácz Lajó nevezették. Kelt Szentesen, 1901. évi október hó 24.

Szittner Kálmán, mint az 1900. El. 31/2. sz. végzéssel kirendelt h. végrh.

Rendkívüli szerencse BIHARI EDE főurudájában, ahol eddig több mint ÖT MILLIÓ koronát fizettek ki, közötté 600,000 kor. a 69686. számra 600,000 kor. a 28718. számra

Nem kell gazdagnak lenni, hogy de általa meggazdagodhatunk! egy sorsjegyet vásároljunk.

SZERENCSE-NAPTÁR.

Table with 12 columns (Január to Decemb.) and 31 rows of numbers representing a calendar or lottery schedule.

Mikor van a születésnapom? Mindenki azt a számot vásárolja, amely véletlenül a neve- vagy születésnapjára fel van jegyezve. Ezen számból nemcsak egész sorsjegy, de 1/2, 1/4, 1/8 is kapható. Csak azon legrosszabb esetben küldök hasonló számot, ha a kért szám már el volt adva.

Az I. osztályú sorsjegyek ára:

egy nyolcad (1/8) — 75 frt. vagy 1.50 kor. egy negyed (1/4) 1.50 frt. vagy . — 3 kor. egy fél (1/2) 3. — frt. vagy 6. — kor. egy egész (1/1) 6. — frt. vagy 12. — kor. Eredeti sorsjegyeket utánvétellel vagy a betétösszeg előzetes beklüdsése ellenében küldök. Minden rendeléshez a hivatalos tervet ingyen melléklék. A hivatalos nyerceménnyjegyeket hűzát után azonnal küldöm. Sziveskedjék megrendeléseit azonnal, de legkésőbb

F. ÉVI NOVEMBER HÓ 14-IG

alóírt szerencsés főelárúsítóhoz juttatni. BIHARI EDE Budapest, Városház-útca 14.

Itt levágandó! Megrendelő-lap T. Bihari Ede úrnak Budapest Sziveskedjék a magyar kir. szab. osztálysorsjáték... I. osztályú... sz. eredeti sorsjegyet a hivatalos tervzettel hozzám juttatni. A betétösszeg... kor. utánveendő. postautalványon küldöm. A nem kívántat sziveskedjék törölni